CÂTEVA VORBE DESPRE DANTE

Autor: Georgeta Filitti | 29 decembrie 2021

În contextul celor două săptămâni tematice la *Syntopic*, care și-au propus să exploreze semnificația pe care viața și opera poetului Dante Alighieri o (mai) au asupra culturii – cu ocazia împlinirii a 700 de ani de la moartea sa –, redacția noastră a încercat să afle care este perspectiva unor personalități asupra câtorva aspecte importante ale universului dantesc. Vă oferim astăzi răspunsurile doamnei Georgeta Filitti la întrebările noastre, mulțumindu-i pentru că ne-a acceptat invitația!

***Redacția Syntopic*: Se poate spune că Dante instituie practica literaturii italiene în limbă vernaculară. Cât de importantă este o literatură de limbă proprie pentru dezvoltarea culturii unei țări?**

Georgeta Filitti: Literatura proprie este una din părțile cele mai expresive ale unei culturi. Dacă are norocul să se dezvolte într-o țară ca Anglia, Franța sau Germania – autorii care i-au dat viață, precum Shakespeare, Corneille sau Goethe devin spirite ale culturii universale. Țările mici contribuie și ele la patrimoniul mondial și am greși dacă am aprecia valoarea unei opere în funcție de km pătrați ai patriei autorului. Ibsen, Eliade, Kazantzakis sunt doar câteva exemple. Cred că asemenea creatori încetează a fi norvegian, român sau grec, pur și simplu sunt cetățeni ai lumii. Evident, neamul din care se trag are de ce se mândri cu ei. Din nenorocire, regimul comunist din România a condiționat valoarea operei de înregimentarea politică. Paralel cu aducerea în prim plan și cultivarea la sațietate a unor nonvalori, au fost puse la index creații perene de excepțională însemnătate (ale lui Eugen Ionescu, Vasile Voiculescu, Emil Cioran etc.). Inițial, criteriul axiologic e dat de critica de specialitate; ulterior, lucrurile se tasează, se potolesc și realizările autentice dăinuie, în așa fel încât profilează benefic consistența și trăinicia unei literaturi naționale.

***Redacția Syntopic*: Astăzi, studiul literaturii se apleacă adesea asupra așa-numitelor „literaturi minore”. Poate exista un dialog între opera canonică dantescă și acestea?**

Georgeta Filitti: Nu-mi dau seama cui îi e profitabil dialogul literaturii române

contemporane, de pildă, cu opera lui Dante. Asta nu înseamnă că lucrările lui trebuie ignorate de mânuitorii de azi ai condeiului de pe meleagurile carpatine. Dante, ca și Dostoievski sau Hauptmann, merită a fi citit din vreme în vreme. De fiecare dată îi descoperi tâlcuri noi, frumuseți și subtilități nebănuite. Le lași o vreme să se coacă în tine și apoi, pe nesimțite, pofta ta de scris, de mărturisit ceva din străfundul tău răbufnește îmbogățită, fără să-ți dai seama că datorezi gestul, în parte, florentinului. Așadar, văd mai curând un dialog Dante – X autor contemporan decât o mișcare generală de comunicare cu genialul scriitor catolic.

***Redacția Syntopic*: După mai bine de 700 de ani, o literatură și filozofie profund teologice – nu doar într-un sens alegoric –, precum cele ce aparțin lui Dante, ar putea apărea destul de străine de contemporaneitate. Cum le mai poate omul postmodern gusta astăzi?**

Georgeta Filitti: Omul postmodern, dacă nu se închistează neghiob în doar „ce e nou”, rămâne curios față de valorile trecutului. Am citit *Banchetul* lui Platon la 18 ani și m-a cam plictisit. N-am înțeles mare lucru. La 30 de ani m-a interesat. La 45 de ani m-a cucerit și azi e pentru mine una din cărțile de căpătâi: vie, modernă, integrată admirabil în viața cotidiană. Așa văd lucrurile și cu opera lui Dante. Firește, ar fi o prostie să generalizăm. Destui contemporani vor rămâne surzi la farmecul stanțelor dantești, dar o elită le va prețui mereu. Și asta contează.

Imagine: Wikimedia Commons